

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K;
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Pesemna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Inserati: Enostopna peti-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.,
večkrat po dogovoru.

131. Štev.

V Ljubljani, v četrtek, dne 2. decembra 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila an list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo na-
ročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla
naročnina koncem meseca novembra, da jo zo-
pet obnové.

„Rdeči Prapor“

izhaja trikrat na teden ter velja

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto K 14.—

za pol leta „ 7.—

za četrt leta „ 3-50

na mesec „ 1-20

Za Nemčijo:

za pol leta K 7-90

za četrt leta „ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta K 9-50

za četrt leta „ 4-80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj pri-
poročajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in
znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in ka-
varnah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo
naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim
ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Politična stran jugoslovanskega vprašanja.

(Poročilo sodruga Jurja Demetrovića na jugoslovanski kon-
ferenci.)

Današnja prva jugoslovanska socialistična kon-
ferenca je bila pravzaprav zasnovana z eno točko
dnevnega reda, le zaradi smotrenosti so se poro-
čila razdelila na troje, pa je bila moja naloga, ba-
viti se s politično stranjo, dočim je sodrug Etlm
Kristan obdelal kulturno stran. Moj je nazor, da
more samo paralelno delo na obojem področju
prinesiti pričakovane plodove.

Kaj je jugoslovanstvo?

V našem zmislu je jugoslovanstvo nov pojem
z novim gospodarskim temeljem. Ono pomeni:
vetvariti iz Hrvatov, Srbov, Slovencev in Bolgarov
en narod, zediniti ga narodno in kulturno, navdih-
niti ga z enim političnim ciljem in tako napraviti
iz njega političen narod, toda ne v zmislu držav-
nega pojma, kakor je pred oči meščanskim
strankam. Napraviti iz Jugoslovancev en narod, po-
meni, dati jim emotno narodno misel, v političnem
pogledu jim dati političen temelj, dočim stojimo
v gospodarskem oziru že kot socialni demokratje
na skupni socialistično-proletarski podlagi.

Da; mi hočemo zedinjenje vseh delov Jugo-
slovanstva, hočemo, da se konstituirajo v enoten
narod, ker si bodo le tako omogočili samostalno
narodno življenje. V političnem oziru nas vodi
misel narodne avtonomije, ker nas samo ona lahko
privede do realiziranja naših želja.

Nacionalna avtonomija je vsem prerazličnim
državnim in historičnim pravom nasproten pojem.
Ona je samaposebi vrhunec in dovršenost nacio-
nalne misli sploh, ker živi po njej vsak posameznik,
vsak človek, naj prebiva na severu ali na jugu te
državne skupine, kot član svojega naroda in v
zvezi z njim.

Socialni demokratje odklanjamo državo in ona
nam ne more postati ideal, ker je ona organiza-

cija razredne premoči. Priznavamo pa državo kot
zgodovinsko dejstvo, ki obstoja in s katerim mo-
ramo računati. Nasprotno je buržoaziji država vse;
država je ideal nacionalnega vprašanja buržoazije
in vsi njeni nacionalni boji gredo za tem, da si
osvoji državo kot orodje svoje sile.

Jugoslovanski socialistični problem je naroden
problem v najplemenitejšem zmislu in sicer zato,
ker jemlje za temelj človeka kot nacionalno edi-
nico ter ga hoče kulturno popolniti in dvigniti in
zato si postavlja kot cilj nacionalno avtonomijo.
Edina socialna-demokracija more reševati narodno
vprašanje v bistvu, ker stoji na stališču proletar-
skega socializma, ki zahteva v gospodarskem oziru
popolno enakost in svobodo človeka. V naših raz-
merah pa ima socialna demokracija zlasti pravico,
ločevati se narodnega vprašanja. Naš narod je po-
prečno proletaričen narod in zato mu odgovarjajo
proletarski politični ideali. Naša socialistična re-
šitev narodnega vprašanja zadovoljuje ves narod,
dočim odgovarja meščanska rešitev samo interesom
malčštevilnega buržoaznega razreda.

Dosti je, da se ozremo na sedanjí politični
položaj med Jugoslovani. Razcepljenost jugoslo-
vanstva je izvršena do popolnosti. Izmed nas Hr-
vatov, Srbov in Slovencev nima noben del svoje
samostalne in svobodne države. Srbija je le fik-
tivno samostalna, pravzaprav je v enaki kolonialni
odvisnosti kakor drugi deli jugoslovanstva. Na
Avstro-Ogrskem je preočito, na kakšno ulogo je
degredirano v svojih delih. Bosna je objekt kolo-
nialnega kapitalizma, Hrvatska in Slavonija je
objekt ogrskega fevdalizma, dočim je samo Slove-
nija nekoliko bolj industrializirana, hvala dejstvu,
da je vendar v — Avstriji, kjer se tudi najmanjši
narod vsaj deloma politično uvažuje v sklad traj-
nega boja za ravnotežje med Nemci in Slovani.

Dejanske politične razmere ovirajo vsem Jugo-
slovanom industrialni razvoj in jugoslovanska bur-
žoazija prav v sklad tega ne more doseči politične
samostalnosti, ker nima gospodarske podlage za to.

Takozvani novi kurz na Hrvatskem, ki se je
začel z reško resolucijo, pokazuje, da je hrvatsko-
srbška buržoazija imela dober buržoazni instinkt,
ali da ji ni dostajalo moči za njeno politiko. Hr-
vatska je poseben primer, kako so se malome-
ščanski elementi začeli kapitalizirati, kako je na-
stajala buržoazija, ki je potem začela voditi sebi
odgovarjajočo politiko. Naravnost temeljni značaj
tega novega kurza je stremljenje po gospodarsko
čim bolj samostalnem življenju. Novi kurz je nastal
iz gibanja leta 1903., iz eminentno gospodarskega
gibanja, ki se je rodil kot boj za finančno samo-
stalnost, pa se je zopet zaključil s popadom z
madžarsko vladajočo fevdalno oligarhijo zaradi go-
spodarskega vprašanja, kdo da bo gospodar na
železnih. Mala buržoazija je poizkušala, kako da
se okrepi in si napravi samostalen kapitalizem.
Sicer smo Hrvatje v tem oziru daleč za Srbi; pri
nas je ves kapital v židovskih rokah, tako da bi
hrvatski kapitalizem, če bi ga imamo, lahko im-
novali židovski, dočim imajo Srbi že samostalen
kapitalizem, samostalno buržoazijo.

Ta notranji družabni proces je opazil politični
vladajoči sistem v monarhiji ter je takoj spoznal,
da se je začel dvigati nov faktor, usodepoln za
vso današnjo Avstro-Ogrsko. Avstrija je doslej
imela samo svoj češki problem, sedaj se ji je pa
pojavił še jugoslovanski, ki je še važnejši, ker sega
čez vse državno-pravne meje po vsej Avstro-
Ogrski.

Zares je nekaj podobnega med stremljenjem
češke in naše buržoazije. Z ideologijo češkega
meščanstva se vjema ideologija hrvatsko-srbske
buržoazije. Ena in druga ideologija je vseskozi ute-
meljena na stremljenju po lastni državi; ena in
druga je državno-pravna. In če izdajo vse nade in
vse pričakovanje, tedaj se tolaži še z vero v
«štatsštajk», zlasti za dobo, ko pride prestolni
naslednik na prestol. Za politično revolucijo nima
moči, zato veruje v rešitev in v silo od zgoraj.

Goriški volilci!

Zaupniki socialno-demokratskih organizacij so
sklenili, da se udeleži stranka tudi dopolnilne vo-
litve za deželni zbor s svojim kandidatom. Vsled
tega je Vaša dolžnost, da se takoj polotite dela in
da vsak med Vami agitira

od moža do moža.

Pripravite vse, kar je potrebno, da se pokaže
moč socialno-demokratske stranke na Goriškem.

Najprej je potrebno, da vsi sodrugi

pregledajo volilne imenike

ker je bilo pri zadnjih volitvah mnogo naših so-
drugov izpuščenih. Vse to se mora sedaj popra-
viti, kar je pa le tedaj mogoče, če se vsak posa-
mezni sodrug prepriča, ali je vpisan ali ne.
Zlasti opozarjamo zaupnike, da naj pojasnijo pomen
imenikov svojim sodrugom in skrbje, da se rekla-
mira volilna pravica za vsakega so-
druga volilca, ki je izpuščen.

Za delo je le še tri tedne časa. Ne sme se
torej nič odlašati. Z agitacijo se mora začeti takoj
in kjer je potrebno, naj se takoj

skličejo shodi.

Le če storimo vsi do zadnjega svojo dolžnost,
je mogoče, da se poveča število naših glasov tako,
da se spozna razvoj in napredek naše stranke.
Noben izgovor ne sme tukaj veljati; vsak mora
opraviti svoje delo. Vsa potrebna pojasnila daje
tajnik deželne organizacije, sodrug Josip Petejan
v Gorici.

Iz stranke.

Shod goriških zaupnikov.

V nedeljo je bil v Gorici naznanjeni shod zaup-
nikov političnih organizacij goriških. Zastopane so
bile vse organizacije iz goriške okolice, Dobravelj
in Nabrežne. Organizacije iz Cerknega in od Sv.
Lucije so poslale pismene izjave. Prva točka dnev-
nega reda je bila: Nadomestna deželnozbors-
ka volitev in stališče naše stranke. Po-
ročal je sodrug Petejan, ki je v svojem referatu
podal podatke za diskusijo, v katero so posegali
vsi zaupniki, pojasnjevalje položaj stranke v svojih
občinah. Iz teh poročil je izšlo splošno prepričanje,
da more stranka samostojno nastopiti s svojim
kandidatom tudi pri tej volitvi. Skoraj gotovo je
že, da postavijo vse nasprotniške stranke, t. j. kle-
rikalna, liberalna in agrarna vsaka svojega kandi-
data. Ako ne bi socialna demokracija imenovala
svojega kandidata, bi gotovo vse stranke lovile naše
pristaše in se potem bahali z našimi glasovi: To
se ne sme pripustiti na noben način. Drugi moment je
ta, da se pokaže moč vsake stranke posebej, ako
nastopijo vse stranke brez kompromisov. Bilo bi
povsem neumestno, da ne bi stranka porabila te
prilike v svojem interesu. Posebno važno pa je, da
se z volilno agitacijo lahko združuje principierna in
se pojasnjujejo socialno-demokratska načela volil-
cem, ki se v mirnih časih ne zanimajo dovolj za

politično življenje. Pod temi vtiski so zaupniki po temeljiti debati soglasno sklenili, da se udeleži naša stranka nadomestne volitve s svojim kandidatom.

Nato je sodrug Petejan predlagal za kandidata sodruga dr. Tuma, kar se je brez debate in soglasno sprejelo.

O drugi točki: «Delavska hranilnica in posojilnica» je poročal sodrug dr. Tuma, ki je pojasnil pomen takega zavoda za delavce in male kmete ter razložil, na kakšen način bi se mogel ustanoviti. Vnela se je živahna debata ter se je sprejel predlog, da se ustanovi taka hranilnica in posojilnica, sodrugu dr. Tumi se je pa naročilo, da izdela pravila in pripravi vse potrebno, da se čim prej ustvari nameravani zavod.

Radi pomanjkanja časa se je odložila razprava tretje točke, pa se je sklenilo, da se poroča in sklepa o mladeniški organizaciji na prihodnji seji zaupnikov.

Prešlo se je na raznoterosti, ter je poročal sodrug dr. Tuma o sklepih in o velikem pomenu jugoslovanske konference za razvoj in rešitev jugoslovanskega vprašanja, katero rešujejo meščanske stranke že dolga desetletja, ne da bi se bile količkaj odmaknile od začetne točke. Poročilo so zaupniki vzeli na znanje z velikim zadovoljstvom.

Nadalje je sodrug Petejan poročal o slovenskih šolskih razmerah v Gorici, ki so tako žalostne, da ne morejo biti bolj. Predlagal je, da naj se stranka loti dela tudi na tem polju in da naj se skliče v Gorici ljudski shod, na katerem naj se pojasni naše stališče napram šolskemu vprašanju in napram reklamnim agitacijam narodnjaških strank. Tudi o tem se je razvila debata. Naložilo se je odboru deželne organizacije, da naj skliče takoj po volitvah ljudski shod radi šolskega vprašanja, ki naj bi bil obenem manifestacija za splošno in enako volilno pravico za deželni zbor. Stori naj se to po volitvah, da se ne bi stranki očitalo, da hoče s šolskim vprašanjem delati volilno agitacijo zase.

Končno je sodrug Petejan poročal o časopisu in predlagal, da naj se volilna agitacija porabi za razširjanje «Rdečega Prapora», tako da se na vsakem shodu govori o pomenu delavskega časopisa. Prav tako se mora agitirati za list na vseh sestankih in v osebni agitaciji, da se do novega leta število odjemalcev na Goriskem vsaj podvoji.

Ko so se rešile še nekatere notranje zadeve, se je zaključil zaupniški shod.

Strokovni pregled.

Mizarji, pozor! Iz Celovca smo prejeli sledeči dopis: Radi odpustitve delavskega zaupnika so stopili mizarji pri tvrdki Julius Keller v stavko. To je v kratkem času že drugi slučaj, da je g. Keller vrgel zaupnika delavcev na cesto. Zadnji odpušteni delavec je bil pri navedeni tvrdki vpislen že šest let. Ako bi delavci trpeli ravnanje g. Kellerja, bi se ta nečedna navada lahko prenesla v druga podjetja ter bi povzročila organizaciji delavcev resno nevarnost. Organizacijo kakor tudi zaupniški sistem je v zmislu delovne pogodbe od strani podjetnikov priznan, kar dokazuje, da je Keller pogodbo s svojim ravnanjem prelomil. Gospod Keller se hoče izkazati kot posebno agilen član podjetniške organizacije. Da to dokaže, hoče uporabljati delavce, ki naj bi bili žrtve njegove brutalnosti. S kratka, Keller je hotel imeti boj: naj ga torej ima. Prosimo sodruga vseh krajev, da nas v tem boju podpirajo posebno s tem, da ne potuje nihče izmed delavcev mizarške stroke v Celovec. Živela solidarnost!

Za zvezo strokovnih organizacij na Koroškem: Leopold Mahrer, tajnik.

Za skupino lesnih delavcev v Celovcu: Ivan Sahan, predsednik.

Tudi mi priporočamo mizarjem, da se Celovca strogo izogibajo, dokler ni tam boj končan.

Shodi.

Delavci kovinskih strok v Ljubljani in okolici, pozor! V nedeljo, dne 5. decembra 1909, bo ob 9. dopoldne v salonu Hafnerjeve pivovarne na sv. Petra cesti 47 splošen shod vseh kovinskih delavcev. Tovariši! Ta shod je za nas zelo važen, ker imamo na njem sklepati o odprtem pismu, ki naj se pošlje našim delodajalcem vsled brezprimerno naraščajoče draginje. Zatorej pridite, ključarji, železostругarji, kleparji, kovači, pasarji i. t. d., vsi do zadnjega na shod! Sklicatelj.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vase glasilo. . . Agitirajte povsod za „Rdeči Prapor“!

Domače vesti.

— **Dopolnilne volitve** za goriski deželni zbor se bližajo — žurnalist v «Soči» je že oblekel kuto. V dolgovoznem članku, ki ga seveda tudi ponatiskuje odličja «Soča» — «Primorec» — razlaga, da goriski liberalci pravzaprav niso liberalni, ampak da so napredni. Sklicuje se pri tem celo na pok. dr. Lavriča. Za vero ali proti nji da ne gre, pravi žurnalist «Soče». — Nam je že izdavnica bilo natančno znano, da goriski liberalci nimajo prav nič liberalnega na sebi; vemo tudi, da bi se kuta veliko bolj prilegala njihovu telesu, nego klerikalcem samim. Žurnalist «Soče» je že takšen krojač, da jo zaa prav lepo vrezati. Zanimivo je na celi stvari le to, kako je «Soča» se pred tednom zabavljala v protiklerikalnem smislu, danes pa se potresa v pepeloma in nastopa z rožnim vencem okrog vratu in s tretjeredniškim pasom preko ledij. Prav kakor Goethejev Reineke; samo malo bolj neumno . . .

— Čudno pohlovno poroča klerikalni «Slovenec» o takozvanem delavskem shodu, ki so ga imeli v nedeljo deloma v frančiškanski cerkvi, deloma pa v Unionu. Da se nekoliko baha s to prireditvijo, je naravno. Ampak kder ve, kako znajo klerikalni žurnalisti iz vsake kapljice napraviti morje, mora dobiti iz «Slovenčevega» poročila vtisk, da je bila «manifestacija» skrajno klaverna. Začeli so z mašo, ampak to jim ni nič pomagalo. Bog se jih vendar ni hotel usmiliti, da bi bil naredil iz pešice tercijanov in terciark «armado krščansko-mislečega delavstva». Naši klerikalci sicer niso nerodni lju je. Za nekatere malomeščanske kroge so parade z masami, šopki, frazastimi govorancami i. t. d. privlačne. Na delavce, ki se ne zavedajo svojega položaja, se lahko nekaj časa vpliva s takim teatrom. Ampak gospodarske razmere prisilijo delavca prejalisej, da začne resno razmišljati in spoznavati, kakšen je njegov prostor v človeški družbi in kakšne so njegove naloge vsled tega. Takrat drži delavčeva pot v socialno demokracijo in šel bo po njej, če se mu tudi ne bi nikdar približal socialističen agitator. Delavec je član svojega razreda; klerikalci se lahko trudijo, da bi mu zatajili to resnico, toda neizogiben je dan, ko postane delavcu jasno, da izkoriščevalec in izkoriščanec ne moreta imeti skupnih idealov. Gospodarske razmere, ki se razvijajo tudi na Slovenskem hočeš nočeš moraš, provzročajo, da prihaja med delavstvo vedno več razrednega izpoznavanja in to je razlog naraščajoči klavernosti v klerikalnih «delavskih» vrstah. Zato nas vsi «krščansko-delavski shodi» prav nič ne vznemirjajo; če tudi pridobijo še semtertja kakšnega delavca, ga ne hote pripravljajo za socialno demokracijo.

— **Goriški liberalci** korakajo zopet v volilni boj. Če je ta pohod zamisljen, še ne vemo. Za sedaj se nam dozdeva, da njegov konec ne bo mesarsko klanje na volišču, ampak v «Soči». Kdo bo tisti bacek, ki se bo dal kandidirati od liberalcev v njih brezupni situaciji, tudi še ne vemo. Stokrat je že zajavkal žurnalist «Soče» nad agrarci, češ, ti so provzročili s svojimi desidentskimi kandidaturami, da se je pri zadnjih deželnozborskih volitvah pokazala liberalna goriska stranka v svojem popolnem siromaštvu. Pa res: agrarna stranka obstoja dobro leto, liberalna «deluje» že celo desetletje, pa ima vendar prva več glasov nego druga. Čudna napredna stranka, ki dosledno nazaduje! Se bolj čudno pa je, kako si napredna stranka maši ušesa in oči pred to resnico. Če bi bila resnobna stranka, bi lepo priznala, da jo je voditeljstvo pripeljalo — na psa in če bi imela kaj življenskih kali v sebi, bi se otrsela takega voditeljstva, kakor se je agrarna svojega. Ker je situacija takšna, bi se moral kandidat liberalcev v istini žrtvovati; ker pa med liberalci na Goriskem ni požrtvovalnih ljudi, moramo logično sklepati, da njih kandidatura ne bo resna, ampak le navidezna. Ampak njih blamaža po volitvah bo resnična!

— **«Svoboda socialne demokracije»** je prizadevala hude skrbi «Slovenskemu Narodu» v dobi, ko so se v Ljubljani porodili sedaj že umirajoči zizibambule. Lahko je razumeti, da bi bili marsikateremu podjetniku kaj ljuba «organizacija» po vzoru N. D. O., ki bi plesala in učila svoje člane plesati tako, kakor bi žvižgali kapitalisti. Zato so nekateri delodajalci z vsa vnemo agitirali za N. D. O. kar jim je bilo seveda tem lažje, ker so v ta namen lahko porabili tudi gospodarski pritisk. Socialno-demokratske organizacije bi bile naravnost grešile nad svojimi člani, ki se organizirajo za svojo obrambo, ne pa za hlačevanje, ako ne bi bile stopile na pot takim namazom. Da je bilo tu treba govoriti z delavci, katere so hoteli mojstri zapeljati, se razume samoobsebi. To pa zopet navdušenim prijateljem rumene organizacije ni bilo všeč in da bi laže dosegli svoj namen, so se zatekali celo k sodišču. Tako sta bila obtožena dva mizarja, Steklasa in Prevc od tvrdke Petrin hudodelstva po § 98 kaz. zak. in nepopolnost sodniškega postopanja je povzročila, da je bil res prvi obsojen na štiri mesece, drugi pa na deset tednov ječe. Takrat je bil «Slov. Narod» od yselja kar iz sebe. «Kako socialni demokratje umevajo svobodo in spoštujejo osebno prepričanje sodelavcev» — je pridigal in potem je pripovedal v slogu roparskih romanov, kako so socialni demokratje nekemu mizarju, ki ni pripadal njihovi stranki, «nastavili vse zanjke, da dobe tega nevar-

nega moža v svojo sredo». S krvavimi barvami je opisovalo liberalno glasilo, kako nevarno so mu grozili in svojo vznemirjajočo povest je zaključil tako: «Lepega dne ga primejo, opsujejo in vržejo iz tovarne in zgodila bi se bila gotovo še večja nesreča, da niso bil med tem «posebnim delom» moteni». Slastno je potem poročal, kako sta bila mizarja obsojena in končno je patetično zadeklamiral: Interesantno je bilo slišati pričo sodruga, ki pravi, da je jedro socialne demokracije, da se s silo primoya delavca, da pristopi k stranki. Res, lepi nazori sodrugov, obenem pa tudi lepo izpričevalo za stranko, ki se hoče vedno bahati s pravičnostjo in je zapisala na svoj prapor bratstvo, enakost in svoboda. — To je bilo meseca aprila. Človeka je obhajala kurja polt, ko je čital strašne zgodbe. Ampak stvar je bila vendar nekoliko drugačna; obsojena delavca sta po odvetniku gosp. drju. Tekavčiču vložila ničnostno pritožbo pri kasacijskem sodišču, ki je res razveljavilo sodbo in ukazalo novo razpravo. Ta se je izvršila zadnji petek pri deželnem sodišču pod predsedstvom sod. preds. g. Pajka in se je končala s tem, da sta bila oba delavca popolnoma oproščena. Najzanimivejši moment v razpravi pa ni bil tisti, ki ga je meseca aprila «Slov. Narod» čisto napačno citiral in podčrtal, ampak tale: Šlo je takrat za dva neorganizirana delavca, Enega sploh ni več v delavnici, ker ni bil za rabo, drugi je pa član mizarške strokovne organizacije. In ko je bil na razpravi kot priča vprašan, zakaj je pristopil, je odgovoril: «Ker mislim, da je ta organizacija koristna delavcem.» To je tista sila, ki bi jo tako rad podtaknil socialni demokraciji protektor N. D. O., «Slovenski Narod», ki zdaj molči o zadevi, misleč menda, da je včasih molk zlato.

— **Zudeležbo hrvatskega odposlanca** na klerikalni «delavski» shod bi se rad pobahal «Slovenec». Ljudje, ki prav nič ne poznajo razmer, mu bodo morda verjeli, da gostovanje gospoda Krčelića kaj pomeni. Toda takih nevednih ljudi je vendar od dne do dne manj, vsak dan je pa več tistih, ki vedo, da je ni na svetu smešnejše reči od tiste krščansko-socialne organizacije na Hrvatskem, katere ni najti nikjer drugod kakor na papirju. Na Hrvatskem nima klerikalizem sploh nikjer pristašev razen duhovščine, pa še ta ni vsa klerikalna, in pa nekoliko v Frankovi stranici. Delavce so pa po Hrvatskem že z vsemi limančami zastojni lovili. Če ima tista «krščansko-socialna» organizacija kaj pomena, naj pa vendar pove, kdaj da je imela le količkaj uspeha? Res je le da se naši klerikalci trudijo navsomoč, da bi zanesli kranjski klerikalizem tudi na Hrvatsko. Ampak dr. Krek vendar ve, pa so ostali vsi njegovi misloni brez vsakega praktičnega pomena. S klerikalnimi hrvatskimi delavci naj torej naši ljubi krščani rajši ne renomirajo, kajti če začno s tem, tedaj vemo, da že prav tanko piskajo.

— **O jugoslovanski konferenci** je obsirno poročalo tudi glavno glasilo italijanske socialne demokracije «Avanti» v Rimu. Že to je velika zasluga naše konference, da se je zbudilo zanimanje za jugoslovansko vprašanje v najširših političnih krogih. Seveda je tak uspeh mogoč samo socialno-demokratski stranki vsled njenih mednarodnih zvez. Končna rešitev jugoslovanskega vprašanja bo mogla biti le delo socialne demokracije.

— **Ciankali za možke.** Naravnost grozen je položaj, ki je nastal, odkar so v Lincu aretirali nadporočnika Hofrichterja ter ga prepeljali na Dunaj v garnizijski zapor. Kakor je po smrti nesrečnega stotnika Maderja, ko se je izvedelo, kako infermalčen zločin je namenjal desetorici ljudi hipno smrt, vso javnost razburjalo vprašanje, čigavi možgani so si izmislili tako nepojmljivo hudobijo, tako vznemirja vse misleče ljudi sedaj drugo vprašanje: Ali je tisti, ki so ga prijeli, kriv ali nedolžen? Tako strašno je bilo hudodelstvo, da je umevna mrzlična želja tisočih in tisočih, razkrti hudodelca; in tako strašno je bilo, da se upira vsak človeški čut, ko imajo v rokah živega človeka, veri, dabi osumljenec mogel biti res zločinec. Temu čisto čustvenemu dvomu pa se pridružuje miselni, ki je še veliko mučnejši. Policija že razglašala, kako se bo razdelila nagrada, ki jo je razpisalo vojno ministrstvo za odkritje sledov, po katerih bi se našel zločinec. Vse redarstvene izjave so take, kakor da bi bila oblasti vsa stvar že jasna in za policijo zaključena, kakor da sploh ne bi bilo treba iskati nikjer več. Kakor človek, ki nima nobenega povoda, da bi kaj dvomil pripoveduje policijska korespondenca dannadan o indicijah, ki jih smatra skoraj za gotove dokaze in o možu, ki je po ojenem mnenju nedvomni krivec. Lahko bi bilo, če bi bili dokazi res tako trdni. Toda vse, kar je doslej sigurno znanega, utemeljuje pač sum, nikakor ga pa ne dokazuje. Posebno mučno pa je, da so se nekatere vesti, ki jih je očitvidno razširjala policija, izkazale za neresnične ali pa vsaj za netočne. Kmalu po aretaciji Hofrichterja se je n. pr. razglašalo, da so našli v njegovem stanovanju hektograf enake veličine, kakor tista, reklama pisma za «krepčante možke moči», s katerim so se razpošiljali zavojčki s ciankalijem. Tisto časopisje, ki hoče vedno biti senzacionalno in neprenehoma budi žival v človeku, je takoj napihnilo to vest. Tako je n. pr. znani škandalni list «Neues Wiener Journal» hitro javil,

«da se na hektografu še pozna besedilo onega reklamnega pisma». Seveda bi bil to naravnost neovrgljiv dokaz, če bi bila vest resnična. Toda kmalu se je izkazalo, da je Hofrichter kupil samo en špirografski list, katerega pa sploh niso našli, Hofrichter pravi, da ga je vrgel v peč, ker ni bil za rabo. Njegov zagovor morda ni resničen; toda gotovo je, da ni nihče našel pri njem otiskov onega pisma, bodisi na hektografu bodisi na papirju. Vse, kar se more očitati nadporočniku, je lahko v zvezi z zločinom; in vendar je vsako dejstvo zase lahko povsem slučajno. Našli so pri njem take skatljice, kakršnih je bil poslan strup generalštabnim častnikom. Takih skatljic bi se gotovo našlo na stotine pri stoterih ljudeh; saj se izdelujejo za prodajo in prodaja se jih tisoč in tisoč. Neki uradnik dunajske «Arbeiter Zeitung» je izpraševal Hofrichterjevo ženo o vseh točkah, ki so sumljive; izpraševal jo je skoraj kakor preiskovalni sodnik. Ona mu je pripovedovala o teh skatljicah zgodnico, ki je tako naravna in verjetna, da ne more biti bolj. Kakor mnogo ljudi, ki imajo dovolj prostega časa, se je tudi Hofrichter bavil z raznimi malimi deli, ki so že bolj igrarija. Napraviti ji je hotel pripravo, podobno mali omariči, za šivanje: Za igle, gumbe, niti i. t. d. Najprej jo je hotel zlepiti iz praznih skatljic za užigalice, a to se ni obneslo. Potem je nakupil tistih čednih skatljic, a ker se mu tudi iz njih ni posrečila naprava, je sešgal vse skupaj. Tega ni pripovedoval on, ampak njegova žena. In človek se mora vprašati, ker je samo dvoje mogoče: Ali je njena pripoved resnična ali ne? Grozno bi bilo, pomisliti na drugo; zakaj tedaj — no tedaj skoraj ne bi bilo mogoče nič drugega, kakor da je ona z žojim v sporazumu, vsajteliko, da ve za njegovo hudodelstvo. Čuden križ je pa tudi z ostalimi dokazili. Našli so pri njem oblate, ampak — to gotovo ni malenkost — povsem različne od tistih, v katerih se je razpošiljal ciankali. In važno je to, da pravzaprav le cela svota indicij sploh kaj velja; čim je eden omajan, se majo cela zgradba. Zadnji čas javljajo pač nekaj, kar bi bilo lahko usodopolno, če je resnično. V Lincu se je baje oglasil neki prodajalec suhih zelišč — nemara drogista — pri katerem je baje neki nadporočnik 14. polka pismeno zahteval ciankalijske, da bi z njim zastrupil psa. Koliko je na tem resnice, se še ne ve, na vsak način je pa v celoti stvari treba mnogo, prav mnogo previdnosti. Ampak če je res, tedaj je nadvse čulno, da se ni mož že davno oglasil, kakor je sploh čudno, da se prav o najvažnejši točki, o nakupu ciankalijske ves čas nič ne izve. Ciankali se vendar ne prodaja tako kakor sladkor!... Neugodnost obutkov spričo cele zadeve je še večja, kar ima o tako skrivnostni stvari soditi vojno sodišče. Civilno kazensko postopanje se je v teku časa vendar precej reformiralo, popolnilo in jočitev funkcij, ločitev preiskave in razprave, javnost obravnavanja daje kolikor toliko garancije za vestno sodbo. In kolikor hodi vzlic temu po svetu ljudi, ki so bili po krivem obsodjeni, zlasti radi manjših slučajev, ker so jim bile razmere neugodne. Pa tudi v težkih slučajih! Desetletja so nekateri po nedolžnem presedeli v ječah; tudi obesili so že tuptam nedolžnega. Kako naj ima človek čvrsto vero in zaupanje v vojno sodišče, kjer je avditor edina merodajna oseba od začetka do konca, kjer ni zagovora proti obtožbi, kjer ni javnosti, kjer nadomeščajo mrtvi protokoli živo razpravo, kjer ne more biti obtoženec niti v najvažnejših momentih navzoč? Dokler ne pride več luči v to temno zadevo, bo ležala mora na misleči javnosti.

— **Umor na planinah.** Groznemu zločinu so prišli na sled na Gorenjskem. Pred dobrima dvema mesecema je izginil 20 letni kmet Jakob Rožič iz Begunj, ne da bi bil kdo vedel, kam in kako. Ker je šel 23. septembra na Begunjsčico po opravkih, ni bila izključena možnost, da se je na hribih ponesrečil. Zato so ga dvakrat iskali po vsem gorovju, toda brez uspeha. Pred kratkim pa je izvedel neki jurist po imenu Šink, ki je bil zadnji čas radi izpitov na Dunaju, da pogrtajo Rožiča, pa je naznanil okrajnemu glavarstvu v Radovljici, da je bil dne 24. septembra v Rožičevi družbi na Begunjsčici, kjer je naenkrat barona Borna lovec Eisenpart iz daljave 150 korakov streljal. Rožič se je zgrudil in je padel nekam v globčino, Šink pa je zbežal. Mislil, da je Rožič le lahko ranjen, ni govoril o dogodku, tem manj ker ni bil nikjer v časopisju omenjen. Šele sedaj, ko se je vrnil z Dunaja in izvedel da Rožiča nikjer ni, je spoznal, da mora biti ustreljen. Opisal je natančno kraj in komisija, ki je odšla tja, je res našla Rožičevo truplo, a brez glave. Najbrže mu je Eisenpart odrezal z lovskim nožem in na to zagrebel truplo, pa ne tako globoko, da ne bi bilo deževje odplavilo prsti. Eisenparta so prijeli in vročili sodišču.

— **N. D. O. in liberalci.** Iz Gorice se nam piše: «N. D. O.» ni liberalen rep — tako se sliši vsak dan iz ust voditeljev narodnjakarske nedelavske organizacije. Ker se pomiče liberalna stranka

od dne do dne bolj navzdol, radi verjamemo, da je gospodov nekoliko sram zveze z liberalci. Ampak to nič ne pomaga. Dekler delajo reklamo za N. D. O. listi kakor «Slov. Narod», «Soča» i. t. d., bi mogla biti le slepca ta zveza tajna. Posamezni slučaj pa še bolj jasno potrjujejo to zvezo. Te dni smo čitali v «Slov. Narodu», da prirede napredna (torej liberalna) stranka javen shod v Šturjah pri Ajdovščini in da bosta tam govorila dr. Tavčar in Škerlj. Dr. Tavčar je vodja liberalne stranke na Kranjskem, Škerlj je tajnik N. D. O. v Ljubljani. Kakšni otroci bi morali biti ljudje, ki tu še ne bi opazili, da je N. D. O. navaden oddelek liberalne stranke? Nam je sicer že davno znano, da živi cela N. D. O. le od liberalne milosti, ampak kadar vidijo ljudje take skupne nastope, mora vendar spoznati vsa javnost, da je N. D. O. — rep liberalne stranke.

— **Ljubljanske sodruge** opozarjamo, da dobe za dramske gledališke predstave v strokovnem tajništvu (Šelonburgova ulica 6) vstopnice po znižanih cenah. Tudi sodrugom, ki posejajo Ljubljano, priporočamo, da se poslužijo ta ugodnosti.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarinah in brivnicah

Rdeči Prapor!

Zadnje vesti.

Državni zbor.

Dunaj, 1. decembra. Včeraj so se vložili v državnem zboru trije nujni predlogi glede na šole narodnih manjšin. Socialni demokratje so vložili tak predlog neodvisno od drugih strank; v obrazloženju predloga je rečeno:

«Sedanje stanje manjšinskih šol je popolnoma nezadovoljivo. Na eni strani ne zadostuje potrebam narodnih manjšin, na drugi strani vodi neprenehoma do narodnih bojov, iz katerih se je izlegla že prava nevarnost. Vsi narodi Avstrije potrebujejo zakonito ureditev manjšinskega šolstva. Zakon potrebujemo, ki prilagodi ustanavljanje, organizacijo, učni načrt in nadzorstvo manjšinskih šol praktičnim potrebam narodnih manjšin. Važno vprašanje je tudi pokritje potrebščin. Tudi v tem oziru so tožbe na vseh straneh. Zakon mora odstraniti razloge teh tožb in poskrbeti, da se pokrijejo stroški za manjšinske šole iz javnih sredstev, da se ustanove in vzdržujejo z denarjem vlade in da postanejo neodvisne in izpremenljive naklonjenosti večini.

Zato se predlaga:

1. Učni minister se poziva, da izdela in predloži zbornici sledeče zakonske načrte:

a) Načrt zakona o ustanovitvi, organizaciji, učnem načrtu in javnem nadzorstvu za šole narodnih manjšin;

b) načrt zakona o pokritju vseh stroškov za take šole.

2. Učni odsek se poziva, da takoj preišče vse v zbornici izrečene in njemu predložene pritožbe radi protizakonitega nadlegovanja privatnih šol in naj poroča zbornici o vspehu te preiskave in o zakonitih korakih, ki bi se imeli storiti ob tem povodu, v teku enega meseca.

Volitev odseka za narodno vprašanje in odseka za ureditev gospodarskih razmer z Ogrsko se je odložila, ker se niso bili naznanjeni kandidati. Za vpisavanje govornikov se je določilo 20 minut premora. Potem so govorili vlagatelji nujnih predlogov: Najprej češki agrarec Dürich, potem češki radikalec Kalins, potem socialni demokrat Tomasek. Ta je dejal:

Ministrstvo živi od napak svojih nasprotnikov. Da je parlament sklenil, izvoliti odsek za narodno vprašanje, ni dovolj, ampak odsek mora tudi kaj storiti. Prvo in najvažnejše bi bilo, da se reši vprašanje šol za manjšine. Boj proti vladi se ne sme voditi s samimi nujnimi predlogi. Čudno je, da je država priznala svojo dolžnost, skrbeti za šole manjšin, kjer se gre za otroke oficirjev in vojakov v Istri i. t. d., ali pa nimajo delavci enake pravice, da skrbi država za pouk njihovih otrok? Na severnem Češkem so bili rudarji prisiljeni, stopiti v stavko, ker njihovi otroci niso mogli dobiti primerne šolskega pouka...

Učni minister grof Stürgkh je mnogo govoril o težavah, končno je obljubil, da izroči odseku, čemo izvoljen, potrebni material.

Po ministrovem govoru se je zaključila seja.

Dunaj, 1. decembra. Danes je zbornica nadaljevala razpravo o nujnih predlogih za šole narodnih manjšin. Posebnih dogodkov ni bilo. Nemški nacionalci in krščanski socialci hočejo glasovati proti predlogom. Rezultat bo odvisen od glasovanja Poljakov.

Dunaj, 1. decembra. V «Slovanski Enoti» se pojavlja močna struja za to, da se opusti obstrukcija.

Nesreča v rudniku. Zagorje ob Savi, 1. decembra. V Maksovem rovu sta davi trčila dva motorja drug ob drugega in sta poškodovana. Motorni vodja Kuhar je težko ranjen. Promet se je moral več ur ustaviti.

Nemški državni zbor. Berlin, 30. novembra. Novo zasedanje državnega zbora se je danes otvorilo s prestolnim govorom, ki ga je čital cesar Viljem. Med drugim napoveduje prestolni govor zakonski načrt, s katerim se razširi bolniško zavarovanje in vpelje zavarovanje sirot, zakon o delu na domu, ter zakon o posredovanju dela. Prestolni govor hvali trozvezo in izraža upanje, da se ohrani «na korist blaginje narodov in miru.»

Zarota proti bolgarskemu Ferdinandu? Sofia, 30. novembra. «Večerna Pošta» trdi, da ima avtentično pismo nekakega srbskega ministra, iz katerega je razvidno, da se je leta 1906., ko se je poskusilo ustanoviti srbsko-bolgarsko carinsko zvezo, v Belgradu z rusko pomočjo organizirala zarota proti bolgarskemu knezu, o kateri je bilo poučenih več srbskih državnikov. «Večerna Pošta» napoveduje, da objavi posameznosti.

Boj z angleško gosposko zbornico. London, 1. decembra. Zbornica lordov je s 350 glasovi proti 75 sprejela Landsdownovo resolucijo proti preračunu, za katerega je glasovala zbornica poslancev. Vsled tega se bo morala razpustiti poslanska zbornica in razpisati nove volitve. Socialni demokratje sklicujejo manifestacijski miting za odpravo gosposke zbornice.

Dopisi.

Iz Trbovelj. V soboto, dne 10. listopada sta pri zgradbi nove separacije za Savo ponesrečila dva delavca. Vzrok ponesrečbi so slabo napravljeni odri pri stavbi, za katero se pač noben hudič ne briga, če ravno stane človeško življenje: saj je za krvoželjni kapital človeško meso najcenejše. Padla sta skoraj 10 m. visoko na cementni tlak in kri se jima je takoj vlija iz nosa in ust. Zahtevala se je takoj zdravniška pomoč. Kakor smo izvedli, je prišel dr. Herzog ponesrečenca ogledati; ko je izvedel, da nista člana bratovske skladnice, temveč člana okrajne bolniške blagajne, je uboga ponesrečenca v tem bogu smiljenim stanju zapustil in odšel. Taka «zdravniška pomoč» presega vendar vse meje! Vsak, ki zasluži ime človek, bi se tudi psa v takem slučaju usmilil, a dr. Herzog pa še ljudi ne pozna. Skrajni čas bi bil, če bi politična oblast to nečloveštvo natanko preiskala in odgovorne zasledovala. Očipriča.

Spiljet. (Kakor v Aziji.) Slabe zveze z ostalimi deli države ima Dalmacija, hvala skrbni avstrijski upravi. Pa vendar je del države, ki se imenuje civilizirana in pravna in zato bi bilo pričakovati, da bi tudi pri nas prišla kultura do veljave vsaj tam, kjer imajo zakonito nalogo, skrbeti zanjo. Ali v tem oziru je v Dalmaciji tako, kakor je bilo na Turškem v času sultana Abdul Hamida. Posebno azijsko poglavje je naša mestna policija, pri kateri imajo nekoliko pravih divjakov, mislečih, da jim daje njihova služba pravico, teptati zakon in človečnost s petami. Že večkrat so se slišale pritožbe, da se na spljetski policiji pretepavajo aretirani ljudje in posebno z delavci so čisto ravnali kakor gonjači živine. Ko ni bilo takih izgrediv konca, je lokalni odbor socialno-demokratske stranke energično nastopil in takrat se mu je obljubilo, da se napravi konec pretepavanju. Tudi ta obljuba je šla v zrak, kar dokazuje sledeči slučaj. Neki večer pred kratkim je zanemaren fant ukradel z neke laške ladje nekoliko jabolk. Mornar, ki ga je zalotil, mu je v jezi dal klofuto. Takrat je prihitel policist št. 27 in je hotel aretirati mornarja. Toda ta ga je opozoril, da je na svoji ladji pod italijansko zastavo. Slučajno je prišel mimo italijanski konzul in vprašal mornarja, kaj se je zgodilo. Mož je pa zapustil ladjo, da bi odgovoril konzulu, a ta hip ga je pograbil redar ter ga dobesedno odvedel izpred konzula v zapor. Komaj je bil na hodniku policijskega poslopja, so ga že začeli pretepavati. Potem so ga zaprli v celico; petkrat so se odprla vrata zapora in vsakokrat so stopili dva do trije redarji v celico in ga tepli s pestmi, z boksarji, suvali s koleni, s škornji in teptali po njem. Vsled konzulovega posredovanja je bil izpuščen in se je pritožil policijskemu zapovedniku Domazetu, ki mu je pa kratkoma odbrusil, da laže. Konzul ga je poslal k zdravniku in tedaj je konstatiral dr. Karaman na njem 32 vidnih poškodb, sodni zdravnik dr. Arambasin je pa v navzočnosti preiskovalnega sodnika našel 48 poškodb na njegovem telesu. Take so razmere pri našem redarstvu in človek bi obupal, da se sploh popravi, kajti doslej se policijsko vodstvo niti oziralo ni na pritožbe. Skoraj bi se človek veselil, da je enkrat zadela to barbarstvo tujca, ker je vsaj nekaj upanja, da bo njegova država posegla vmes in da pride na ta način naša policija do tega, kar že davno zasluži.

Priporočamo našim gospodinjam **pravi FRANKOV**: kavni pridatek iz zagrebske tovarne.

Naročajte in širite naš list!

Zagorje ob Savi. Kako imenitno napreduje N. D. O. se je najlepše pokazalo v nedeljo, dne 28. novembra t. l. Gospodje narodnijski in klerikalci so sklicali ob 3. popoldne v gestilno gospoda I. Robavska shod. Za to predstavo so razposlali po vsem Zagorju z okolico vabila, agitatorji so pa delavcem pripovedovali, da bo zborovanje, ki ga š. zagorsko delavstvo ni videlo. In ta velika agitacija je privabila celih — 8, reci osem oseb. Ob 1/2 4. popoldne je izjavil narodni sklicatelj tistim osim navzočim: »Ožalujem, da vas je tako malo, da ne moremo zborovati.« Potem so se razšli zborovalci, gospod Kerschmigg false Kerschmigg, je pa škripal z zobmi in mrmral: »Prokleti socialni demokratje, prokleti Čobal!«. Tako se je izvršila komedija zagorskih liberalcev.

H. Suttner

Ljubljana :: Mestni trg
razposilja ure, zlatino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko trgovko. — Veliki novi cenik zastoj.

Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idóča K 450. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Večletno jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj. — Veržice s slov. tražovi: nikelnasta K 120, srebrna K 5.—. 31

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.

Delavski žepni koledar

za leto 1910

je ravnokar izšel.

Cena 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Naročila in denar je poslati

Upravi „Rdečega Prapora“ v Ljubljani.

50 % prihranka

na stroških v gospodinjstvu in vobče trdno zdravje dosežejo v rodovini tiste gospodinjke, ki kupujejo namesto kave. čaja sladnega čaja i. t. d. najboljše in najcenejše hranivo, imenovano

Sladin

t. j. dr. Trnkoczyja sladni čaj. Sladinu je treba dodajati malo mleka in sladkorja, zaradi tega se pri njem mnogo prihrani. En zavoje 1/4 kg velja 50 vinarjev. Po pošti pošiljamo najmanj pet zavojev. Glavna zaloga v Ljubljani, lekarna Trnkoczy.

Klobuke, cilindre in čepce v najnovejših fazonah in v velikih izberah priporoča

Jvan Soklič, Ljubljana

Pod Trančo šte. 2.

52-47

Katinka Widmayer

trgovina pri „Solncu“ za vodo

Pogačarjev trg

priporoča svojo veliko zalogo 45 43

perila za dame, gospode in otroke. Rokavice, nogavice, kravate, bluže, oblekce, predpasnike, čepice, i. t. d. Vezenje umetnih cvetlic. Nagrobne vence s trakovi. Vsa oprava za novorojenčke. Damski slamniki najnovejše mode. Krasne peče vedno v zalogi. Specialiteta za delavce: Celulloid-ovratniki, prsa in manšete.

Nizke cene

Patnikel v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
na najhitrejši potovati naj se obrnejo
na **Simona Hmetelca**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 31
Kotvorjena Pijavica digne se hitro

Modni salon

M. Sedej-Strnad

Ljubljana

13-13

Prešernove ulice št. 3 (v palači „Mestne hranilnice“)

priporoča cenjenim damam svojo bogato zalogo klobukov najnovejših fazon in najfinejšega okusa.

Pozor!

Pozor!

Toplo se priporoča kavarna

„ILIRIJA“

Ljubljana

31-28

Kolodvorske ulice (3 minute od južnega kolodvora)

!!! Odprta vsak dan celo noč. Posebna soba na razpolago. !!!

Kupujte

šolske potrebščine

le v trgovini s papirjem

Ivan Vrečko

—28

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.

Zaradi preselitve 10 % popusta.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in okolici si usojam uljudno naznaniti, da sem odstopil svoj

pogrebni zavod

ter zalogo potrebščin za mrlške odre in pogrebe novoustanovljeni tvrdki

Ant. & Iv. Rojina

Zahvaljujem se za zaupanje, ki se mi je v tako obilni meri izkazovalo z vseh strani, priporočam najtopleje svoja naslednika v tej obrti ter prosim, da se jima naklanja enako zaupanje.

Velespoštovanjem

Fran Vidali.

Opiraje se na predstoječe naznanilo gospoda Franc Vidali se usojava uljudno javiti vlec. občinstvu v Ljubljani in okolici, da bodeva pod tvrdko

Ant. & Iv. Rojina

nespremenjeno nadalje vodila

pogrebni zavod

ter zalogo potrebščin za mrlške odre in pogrebe v Prešernovi ulici ter da bova skušala vselej v vsakem oziru ustreči željam in zahtevem velenjenih naročnikov.

Z odl. spoštovanjem

Ant. & Iv. Rojina.

2-2

Dolnška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani

Telefon šte. 168.

Telefon šte. 168.

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.